

Crizei Economice Mondiale

În timp ce Uniunea Europeană este preocupată de identificarea unor alternative la Federația Rusă pentru aprovizionarea cu hidrocarburi, aceasta este, la rândul său, interesată de diversificarea traseelor de furnizare, pentru a evita problemele create de Ucraina și Belarus.

Proiectarea unei politici energetice comune în Uniunea Europeană

Documente programatice

Proiectul politicii energetice europene a fost prezentat la 10.01.2007 de Comisia Europeană.

Principiile care stau la baza negocierilor sunt: realizarea unei piețe interne de energie competitive și integrate; securitatea aprovizionării, prin diversificarea surselor de procurare și a rutelor de transport, prin “coridorul sudic”, respectiv gazoductul „Nabucco”; reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (prin creșterea eficienței energetice extinderea utilizării surselor alternative de energie - eoliană, solară, biomasa, biocombustibili, energie geotermală - și luarea în considerare a energiei nucleare).
substanțială a coordonării europene în domeniul aprovizionării energetice.

Capitolul XXI definește energia ca o “competență împartită între statele membre”, în timp ce articolul 194 evocă “securitatea aprovizionării energetice a UE”.

Importurile de gaze naturale în statele UE

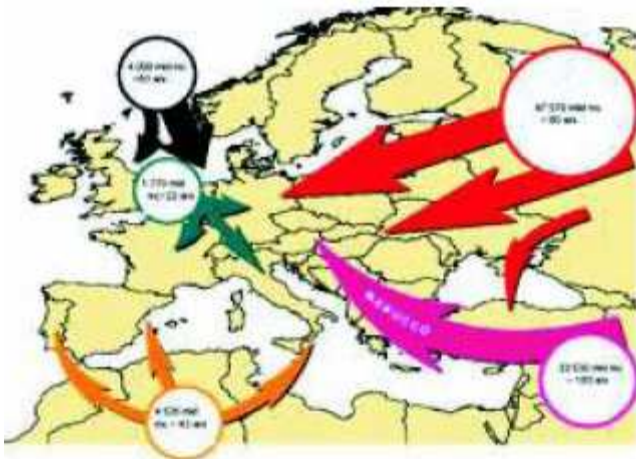
14 din cele 27 de state membre ale UE sunt mari consumatori de gaze rusești sau nu dispun de resurse alternative. Astfel, unele dintre cele mai dezvoltate state din Uniunea Europeană, precum Germania și Italia, importă aproximativ 50% din totalul gazelor livrate de Moscova blocului comunitar. Franța cumpără mai puțin de jumătate din totalul Italiei și sub 25% din cel al Germaniei. Estonia, Finlanda, Letonia, Lituania, Polonia, Slovacia și Bulgaria depind total de gazele rusești.

Impedimente în realizarea politicii energetice comune

Particularitati pe segmentul gazelor naturale

Realizarea unei piețe unice competitive este grevată de înalta concentrare a pietelor la nivel local, de infrastructura deficitară, care face dificil accesul noilor competitori și ofensivitatea Moscovei pe segmentul de producție central-asiatic

Obiectivul Uniunii de diversificare a furnizorilor, vizate fiind în primul rând statele din Asia Centrală (precum, Kazahstan, Turkmenistan, Uzbekistan) se lovește de relațiile privilegiate în domeniu pe care Federația Rusă le-a stabilit cu acești producători, respectiv de contractele încheiate de Moscova pentru livrarile de gaze.

În 2007, gazul produs în Kazahstan a fost destinat, în special, consumului intern. La sfârșitul anului 2007, acest stat a încheiat două acorduri care prevăd construirea gazoductului Turkmenistan-Kazahstan-China și extinderea conductei Central-Asiatice. În același timp, Kazahstanul a anunțat că, până în 2010, se va transforma într-o țară exportatoare de gaz.

Tergiversarea proiectelor de transport

Uniunea Europeană intenționează să realizeze așa numitul “coridor sudic” de transport al gazelor dinspre zona caspică spre Europa, care include conducta Caucazului de Sud (South Caucasus Pipeline), ce va conecta zăcămintul azer de la Shah Deniz, prin Georgia, cu Erzurum Turcia) și, respectiv, prelungirea acesteia prin intermediul gazoductului „N a b u c c o” (Turcia Bulgaria-România-Ungaria Austria și al gazoductului Turcia –Grecia –Italia /TGI.

South Caucasus Pipeline cu o lungime de 692 de kilometri (din care 443 de kilometri pe teritoriul Azerbaidjanului si 250 de kilometri in Georgia si o capacitate de pana la 7 miliarde de metri cubi de gaz, transporta gaze naturale în Turcia începând din 30.09.2006. A fost construit pe aceeași ruta ca și oleoductul Baku-Tbilisi-Ceyhan, în scopul reducerii impactului de mediu. La 26.07.2007, Turcia, Grecia și Italia au semnat acordul interguvernamental privind construirea gazoductului TGI.

Conducta, cu o capacitate de 8 miliarde de metri cubi, este planificată să intre în exploatare în anul 2012. Vor participa compania italiană „Edison”, firmele elene „Depa” și „Desfa”, precum și societatea turcă „Botas”.

„Nabucco”, inițiat la 11.10.2002, când a fost semnat, la Viena, Acordul de înființare a unui consorțiu pentru efectuarea studiului de fezabilitate, reprezintă principala variantă.

Efectele crizei ruso – ucrainene din ianuarie 2009

Diicultățile cu care s-au confruntat o parte din Statele Ue ca urmare a reducerii drastice a livrarilor de gaze naturale au demonstrat necesitatea urgentării adoptării politicii energetice comune (Tabelul conform datelor comunicate de Comisia Europeană)

Variante de acțiune ulterioare

Parlamentul European a aprobat, la 03.02.2009, cu 406 voturi pentru, 168 împotriva și 87 abțineri, un raport prin care a invitat Comisia Europeană și președinția cehă a UE să prezinte “un plan nou, ambițios și vizionar de diversificare energetică la următorul Consiliu European” (19-20.03.2009).

Concret, Comisiei Europene i s-a solicitat: - revizuirea, pâna la sfârșitul anului în curs, a Directivei privind aprovizionarea cu gaze, care dateaza din 2004.

Acest fapt presupune masuri de interconectare a sistemelor de transport ;

- încheierea unui acord trilateral între UE, Rusia si Ucraina cu privire la livrarea si tranzitul de gaze din Federatia Rusa catre UE;
- sprijinirea includerii asa-numitei „clauze de securitate energetica” în acordurile comerciale, de asociere, de parteneriat si de cooperare cu tarile producatoare si de tranzit, care ar stabili un cod de conduita, ar interzice blocajele datorate unor dispute comerciale si ar trasa masurile ce trebuie adoptate în eventualitatea unei întreruperi unilaterale, efectuarea oricarei modificari a clauzelor contractului sau a celor privind aprovizionarea de catre unul dintre parteneri;
- elaborarea unei foi de parcurs pentru investitii nucleare. În plus, Parlamentul European si-a exprimat sprijinul pentru :
  - negocierea unui acord complex cu Federatia Rusa, care sa înlocuiasca Acordul de Parteneriat si Cooperare din 1997;
  - diversificarea surselor de aprovizionare (pe termen lung, din tari din regiunea Marii Caspice, precum Uzbekistan si Iran) sau a rutelor de transport - nominalizând proiectele energetice “Nabucco”, “Turcia-Grecia- Italia” (TGI) si “South Stream”

Masuri de interconectare a sistemelor de transport

La nivel european, proiectul “New European Transmission System” (NETS) prevede conectarea sistemelor de transport gazifer din zona Europei Centrale si de Sud-Est.

A fost initiat în luna decembrie 2007 de compania ungara “MOL”. La 26.09.2008, la Budapesta companiile FGSZ (subsidiara a “MOL”), “Transgaz”/ România si “Plinacro”/ Croatia au semnat un Memorandum de înțelegere pentru înfiintarea unei companii care sa studieze oportunitatea realizarii proiectului.

Acesta beneficiaza de suportul Asociatiei Regulatorilor Regionali de Energie (Energy Regulators Association) si al Comisiei Europene. “Strategia de Interconectare a

Sistemului National de Transport al gazelor naturale cu sistemele de transport ale tarilor vecine”, facuta publica de “Transgaz” SA, prevede racordarea la:

- Ungaria (prin finalizarea conductei Szeged-Arad) Pâna în prezent s-au realizat 37 de kilometri de conducta, pe tronsonul Arad-Pecica, urmând ca, dupa stabilirea detaliilor tehnicoeconomice cu partea ungara, sa fie realizat restul de 25 de kilometri.
- Bulgaria (pe directia Giurgiu-Ruse)
- Serbia

Federatia Rusa - Efectele crizei financiare internationale

Investitiile in domeniul energetic explorarea si productia de gaze necesita, în general, largi împrumuturi pe termen scurt, pe care Guvernul rus, nevoit sa injecteze fonduri semnificative pentru sustinerea sistemului bancar, nu le poate garanta în acest moment.

- Bugetul federal pe anul 2009 este construit pe o estimare a pretului petrolului de 95 de dolari/ baril. În mediile de specialitate, se apreciaza ca, pe fondul scaderii pretului petrolului, firmele rusesti din domeniul energetic, inclusive concernul „Gazprom”, întâmpina dificultati în identificarea resurselor financiare necesare pentru investitii, care devin profitabile la preturi de peste 100 de dolari/ baril.

- Unele semnale indica posibile întârzieri în realizarea gazoductului „South Stream”, pe fondul reducerii fondurilor pentru investitii alocate de “Gazprom” (cu pâna la 14% în anul curent) si al cresterii costurilor totale (conform ministrului energiei, Serghei Shmatko, de pâna la 31 de miliarde de dolari).

- Posibila tergiversare a dezvoltarii câmpului gazifer “Stockman” s-ar repercuta asupra proiectului gazifer “North Stream”.

În pofida acestor dificultati, acordurile încheiate pentru realizarea de noi rute de transport sau asigurarea unor surse suplimentare de hidrocarburi denota interesul Federatiei Ruse de a-si dezvolta exporturile catre statele UE, evitând actualele state de tranzit care i-au creat probleme Ucraina si Belarus.